

Poročilo svetovalne skupine za izbor motivov

Januar 2025

Svetovalna skupina za izbor motivov

Povzetek

Svetovalna skupina za izbor motivov je neodvisna in multidisciplinarna skupina, ki jo je Evropska centralna banka (ECB) ustanovila januarja 2024. Njen namen je predlagati zgodbe in motive za dve temi, ki ju je Svet ECB novembra 2023 izbral za prihodnje eurske bankovce: »Evropska kultura« ter »Reke in ptice«.

Za obe temi si je skupina prizadevala predlagati motive, ki bi bili sprejemljivi povsod v euroobmočju in bi se ljudje z njimi lahko dobro poistovetili. Pri tem je iskala ravnovesje med motivi, ki so javnosti dobro znani, in takšnimi, ki so manj znani, a so zgodovinsko pomembni, kar še zlasti velja za osebe, umetniška dela, zgradbe in prostore. Glavni izziv v celotnem procesu je bil v tem, da morajo motivi predstavljati vse države euroobmočja in biti oblikovani tako, da so sprejemljivi za ljudi iz različnih družbenih okolij in dobro prepoznavni.

Skupina je zdaj končala delo in kot primerne za oblikovni natečaj predlagala štiri zgodbe: dve za temo »Evropska kultura« in dve za temo »Reke in ptice«.¹ Za temo »Evropska kultura« je kot primerni možnosti izbrala zgodbi »Skupni kulturni prostori« in »Ženske kot protagoniste evropske kulture«, za temo »Reke in ptice« pa zgodbi »Narava kot kultura« ter »Odpornost v raznolikosti«.

Za eno od zgodb »Evropske kulture«, namreč »Skupni kulturni prostori«, so predlagane tri možne upodobitve. Glavni elementi vseh predlogov so povzeti spodaj. Za vsak predlog sta podana opis zgodbe in z njo povezanih motivov ter pojasnilo, kako se zgodba razvija skozi celotno serijo bankovcev ter na sprednji in hrbtni strani vsakega bankovca. Več podrobnosti o teh predlogih je v prilogi 1. Druge zgodbe in motivi, o katerih so člani skupine razpravljali, a jih niso izbrali, so predstavljene v prilogi 2.

Opravljeni so bila začetna preverjanja, ali bi bili predlogi lahko sporni ali žaljivi, tako da je skupina lahko oblikovala sedanji končni izbor zgodb in motivov. Ta preverjanja še niso izčrpna ali dokončna, saj bo treba pred začetkom oblikovnega natečaja podrobneje oceniti tveganja in pravice v zvezi z uporabo ene zgodbe.

Evropska kultura

Skupni kulturni prostori

Zgodba

Ljudje v Evropi si že stoletja izmenjujemo ustvarjalne ideje, znanje in spretnosti ter tako gradimo našo skupno evropsko kulturo. Šole, univerze, knjižnice, gledališča, stadioni, javni trgi in muzeji so prostori, kjer sodelujemo v kroženju kulture in

¹ Zgodbe so v celotnem dokumentu predstavljene v abecednem vrstnem redu.

doživljamo nekatere od najpomembnejših trenutkov v našem življenju. Na teh krajih razvijamo občutek trajanja in skupnosti, ki nas povezuje s preteklostjo in navdihuje našo vizijo prihodnosti.

Za upodobitev zgodbe »Skupni kulturni prostori« so predlagane tri možnosti. Za vsako možnost je v prilogi 1 opisano, kako se zgodba razvija skozi celotno serijo bankovcev ter na sprednji in hrbtni strani vsakega bankovca.

Motivi

1. možnost – obstoječe zgradbe in prostori

Na sprednji strani bankovcev so upodobljene sodobne stavbe ali prostori, kjer potekajo skupne kulturne dejavnosti, pa tudi ljudje, ki sodelujejo v teh dejavnostih. Na hrbtni strani so zgodovinske stavbe ali prostori, ki so iste vrste kot na sprednji strani.

2. možnost – dejavnosti in prostori

Na sprednji strani bankovcev so upodobljene tipične skupne kulturne dejavnosti ter ljudje, ki sodelujejo v teh dejavnostih. Prizori so sodobni, prostori in ljudje pa izmišljeni. Na hrbtni strani so upodobljene zgodovinske stavbe in kulturni prostori, kjer te dejavnosti potekajo.

3. možnost – dejavnosti in slike

Enako kot pri 2. možnosti so na sprednji strani bankovcev upodobljene tipične skupne kulturne dejavnosti ter ljudje, ki sodelujejo v teh dejavnostih. Prizori so sodobni, prostori in ljudje pa izmišljeni. Na hrbtni strani so slike ali detajli s slik, ki predstavljajo isto vrsto dejavnosti ali prostorov, kot so upodobljeni na sprednji strani. Slike, ki časovno segajo od renesanse do poznega 19. stoletja, so bile izbrane na podlagi svoje vsebine in niso uporabljene v kronološkem vrstnem redu.

Prednosti in slabosti

Izbrani motivi predstavljajo nekatere od najpogostejših skupnih prostorov, kjer se evropska kultura izraža in izmenjuje. Motivi povezujejo sedanost s preteklostjo ter tradicijo s sodobno kulturo. Izziv je bil najti motive, ki so dovolj reprezentativni, kar se tiče spola in geografske raznolikosti, hkrati pa so javnosti dovolj znani in razumljivi.

Ženske kot protagonistke evropske kulture

Zgodba

Skozi vso zgodovino so družbene omejitve in spolni predsodki preprečevali ženskam, da bi v evropski kulturi in znanosti igrale vlogo, ki bi jo lahko in morale imeti. Kljub tem omejitvam so številne izjemne ženske uspele preseči ovire in postati svetli zgledi

ustvarjalnosti in inovativnosti. Z izpostavljanjem teh edinstvenih posameznic in njihovih dosežkov poudarjamo skupno kulturno dediščino Evrope ter njene vrednote enakopravnosti in vključenosti.

Motivi

Na sprednji strani bankovcev so portreti nekaterih žensk, ki so največ prispevale k evropski znanosti in kulturi. Na hrbtni strani so upodobljeni primeri njihovih dosežkov in dela.

Prednosti in slabosti

Zgodba je preprosta in lahko razumljiva. Predlagane osebnosti ter njihova dejanja in dosežki podpirajo večino temeljnih pravic Evropske unije. Zgodba se razteza čez več stoletij in poudarja vlogo evropskih žensk v znanosti in kulturi, ki sega daleč prek meja Evrope. Obenem tudi jasno kaže, kje stoji Evropa, kar zadeva položaj žensk v družbi. Po drugi strani bi nekateri ljudje izključitev moških lahko razumeli kot spolno diskriminacijo.

Reke in ptice

Narava kot kultura

Zgodba

Umetniška domišljija in znanstvena prodornost Evrope sta neločljivo povezani z bogastvom in raznolikostjo njene narave. Bankovci prikazujejo reke in ptice – naravne sile, ki so vedno v gibanju – kot so si jih skozi čas predstavljale različne kulture v Evropi. Vizualni slog vsakega bankovca se navezuje na umetniške in kulturne značilnosti zaporednih obdobij v naši skupni zgodovini. Narava in kultura Evrope se kažeta kot dva različna obraza ene same živahne in vedno nove energije, ki pulzira iz daljne preteklosti v trajnostno prihodnost.

Motivi

Motivi na sprednji strani bankovcev prikazujejo ptice v njihovem rečnem življenjskem prostoru, upodobljene v umetniškem slogu posameznega obdobja. Rečni habitati sledijo različnim delom rečnega toka od izvira do izliva v morje. Na hrbtni strani so predmeti in artefakti iz različnih obdobij, predstavljeni v slogu, ki se navdihuje po umetnosti tistega časa. Podobe niso dobesedne, temveč uporabljajo vizualni jezik različnih obdobij kot vir navdiha.

Prednosti in slabosti

Motivi združujejo dva vidika, katerima je evropska javnost v anketah izrazila največ naklonjenosti: narava in kultura. Izziv je bil poigravati se z različnimi vizualnimi slogi, hkrati pa vzdrževati občutek koherentne serije ter ohranjati pozornost na jasnem poteku zgodbe.

Odpornost v raznolikosti

Zgodba

Reke in ptice ne poznajo meja. Svobodno se gibajo po celi Evropi.

Evropa je politični in kulturni ekosistem, v katerem moč celote izvira iz bogastva, prilagodljivosti in raznolikosti njegovih sestavnih delov. Odporni smo zato, ker si delimo obsežno in raznoliko zakladnico kultur, idej in zgodovin. Vsak element pomaga napajati vse ostale. Enako je z našimi naravnimi ekosistemi. Reke in ptice se vedno gibajo in prilagajajo. Pojavljajo se v vrtoglavi množici različnih oblik. Na bankovcih nas spominjajo, da moramo zato, da bi vzdrževali življenje, negovati to raznolikost narave.

Motivi

Motivi sledijo različnim delom rečnega toka od izvira do izliva v morje. Na sprednji strani bankovcev je upodobljena raznolikost ptic v njihovih rečnih habitatih. Hrbtna stran prikazuje, kako vsak del rečnega toka podpira različne vidike človeškega življenja. Prav ta raznolikost evropskih pokrajin omogoča odpornost človeštva v času velikih okoljskih izzivov.

Prednosti in slabosti

Motivi so ljudem blizu ter prikazujejo živalske in rastlinske vrste, pokrajine in dejavnosti, ki jih mnogi ljudje lahko prepoznajo in razumejo. Ker so nacionalno nevtralni, so sprejemljivi za velik delež držav in za ljudi iz najrazličnejših družbenih okolij. Obenem so tudi pomembne upodobitve evropske okoljske zakonodaje, kot sta okvirna direktiva o vodah in direktiva o pticah. Izziv je v tem, kako v jasni obliki izraziti vrednost, ki jo narava daje ljudem, kot so oskrba z vodo, rekreacija in kmetijstvo, hkrati pa izpostaviti pomen skrbi za okolje.

© European Central Bank, 2025

Postal address 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telephone +49 69 1344 0
Website www.ecb.europa.eu

All rights reserved. Reproduction for educational and non-commercial purposes is permitted provided that the source is acknowledged.

For specific terminology please refer to the [ECB glossary](#) (available in English only).

PDF ISBN 978-92-899-6870-6, doi:10.2866/513075, QB-09-24-686-SL-N
HTML ISBN 978-92-899-6850-8, doi:10.2866/561268, QB-09-24-686-SL-Q